

HOEWEL ER STATISTISCH GEZIEN IN DE EREDIVISIE TIENTALLEN homoseksuele voetballers moeten rondlopen, kent niemand ze. Drie amateurvoetballers die wel al uit de kast kwamen hebben goed nieuws: het valt mee.

als je maar geen watje bent

‘Er zit hier maar één homo in dit team en dat ben ik, dus over de rest moet je je bek houden. Dat zijn geen flikkers.’ Kristiaan Kiwitz (28) was het zat. Hij en zijn teamgenoten hadden de wedstrijd gestaakt, omdat ze genoeg hadden van het gescheld en het natrappen van de tegenstander. Op weg naar de kleedkamer ging het door. ‘Mietjes dit, flikkers dat, ze hielden maar niet op, dus toen draaide ik me om en riep ik dat.’ ‘Ha, nummer 4 is homo!’, reageerde een van die jongens. ‘Ja, dus?’, zei Kiwitz. ‘Dat is heus geen belediging.’ Hij: ‘Ga je vanavond nog naar de Reguliers?’ Kiwitz: ‘Ja, ga je gezellig mee?’ Toen ze na het douchen de kleedkamer uitkwamen, werd de sfeer grimmig. ‘Waar is nummer 4?’, riep iemand. ‘We gaan poten rammen!’ Laat ik nu maar even doorlopen, dacht Kiwitz, die in zijn gewone kleding en met zonnebril niet meteen herkend werd. ‘Toen voelde ik me wel even minder prettig.’

Kiwitz’ verslag past bij het beeld dat er bestaat over homoseksualiteit en voetbal: geen goede combinatie. En dat terwijl de jaren negentig zo veelbelovend leken: twee oud-profvoetballers (John de Bever en Wensley Garden) – oké, niveau eerste divisie – kwamen uit de kast en de populaire Nederlandse voetbalfilm *All Stars* zette het onderwerp ook op de kaart: personage Bram (gespeeld door Danny de Munk) was homoseksueel en toen hij dat vertelde vonden zijn teamgenoten het prima.

Afgelopen najaar draaide *All Stars 2* in de bioscopen. En hoewel Bram daarin gaat trouwen met een man en zijn voltallige team naar de bruiloft gaat, lijkt er in de echte voetbalwereld

Kristiaan Kiwitz

weinig veranderd. Geen enkele profvoetballer kwam nog uit de kast. Of dit snel gaat gebeuren is nog maar de vraag, helemaal na de opmerking van *Voetbal International*-hoofdredacteur Johan Derksen in het tv-programma *Spuiten en Slikken*: ‘Ik raad homoseksuele voetballers af om uit de kast te komen, omdat ze dan geen leven meer hebben in de stadions.’

Voorjaar 2011 startten NOC*NSF, de hockey-, volleybal en voetbalbond en de Alliantie Gelijkspele een onderzoek naar de manier waarop niet-heteroseksuele mannen hun sport beleven. De resultaten daarvan zijn al sinds maart vorig jaar bekend bij de bonden, maar er moet nog overleg plaatsvinden voor ze naar buiten worden gebracht. Een afgelopen december gepresenteerd onderzoek van het Mulier Instituut, centrum voor sociaalwetenschappelijk sportonderzoek, toonde aan dat in de sportwereld homonegatief gedrag vooral voorkomt bij mannensportteams.

Homomannen kiezen minder vaak voor voetbal, niet alleen omdat ze dat misschien minder leuk vinden, maar ook uit angst voor negatieve reacties. Toch is er ook goed nieuws. ‘Het klimaat lijkt minder expliciet homofoob dan voorheen’, constateert onderzoeker Agnes Elling. ‘Het is nog steeds niet vanzelfsprekend om homo te zijn, maar de openheid die er in de hele samenleving steeds meer komt, zet zich nu ook voorzichtig voort in het voetbal.’ Wel is het klimaat nog gericht op hetero’s, zegt Elling. ‘Je mag wel homo zijn, maar dan moet je geen watje zijn; je moet je als een echte man gedragen.’

Ofwel: het kan beter, maar de kastdeuren staan in het amateurvoetbal in elk geval op een kier: voetballers vertellen hun team vaker dat ze op mannen vallen en dat levert lang niet altijd problemen op.

Het opstootje met de vervelende tegenstander was voor Kristiaan Kiwitz tot nu toe de enige negatieve confrontatie met zijn geaardheid. Nog geen twee jaar is hij nu uit de kast bij zijn teamgenoten. ‘Het voetbalteam was duidelijk de laatste barrière’, zegt hij.

‘HET VOETBAL-
TEAM WAS
DUIDELIJK
DE LAATSTE
BARRIERE’

Maar ook voor anderen stopte hij zijn geaardheid lange tijd weg. Terwijl Kiwitz achteraf gezien misschien al vanaf zijn 13de wist dat hij op mannen viel, wisten familie en vrienden dat pas op zijn 24ste, na zijn verhuizing naar Amsterdam. Twee van die vrienden zaten ook bij hem in het team, maar die hielden hun mond. Net als Kiwitz zelf nog anderhalf jaar deed.

Bij RKS V Sarto in Tilburg, waar hij al vanaf de jeugd speelde, werden harde grappen gemaakt over homo's. 'Bijvoorbeeld over een vrijwilliger die nuchterig overkwam. En wel achter zijn rug om.'

Bang om door de mand te vallen, was Kiwitz nooit. 'Het was voor mij simpelweg geen optie het te vertellen, dus ik was er bij het voetbal eigenlijk ook niet zo mee bezig. Er werd van tegenstanders, van teamgenoten en van scheidsrechters weleens gezegd: die is echt gay. Maar ik reageerde daar meestal niet op en bij mij gebeurde dat nooit.'

Zo ging het ook bij DVVA, zijn nieuwe club in Amsterdam, waarheen hij verhuisd was toen hij aan zijn master politicologie begon. Kiwitz: 'In mijn beleving was het toch zo dat je in de voetbalcultuur geen homo kunt zijn. Ik was bang dat ze mijn leven zuur zouden maken. In de kleedkamer worden constant grappen gemaakt, je doucht samen en het gaat altijd over vrouwen. Ik probeerde het met mijn teamgenoten vooral over voetbal te hebben.'

Als een teamgenoot hem vroeg wat hij de avond ervoor had gedaan, vertelde Kiwitz dat hij naar de kroeg was geweest. Dat die kroeg zich bevond in de Reguliersdwarsstraat, een bekende uitgaansstraat in Amsterdam voor homoseksuelen, vertelde hij er niet bij. 'Ik hield het meestal maar een beetje vaag, met hier en daar een klein leugentje.'

Kiwitz wende stilaan aan die situatie. Hoewel: 'Eerst vond ik het irritant omdat ik toch het gevoel had dat ik iets achterhield. Later leek het me eigenlijk steeds minder erg als ze het zouden weten.' Maar om nu tijdens een wedstrijdbespreking te vertellen dat hij homo was, zag hij ook niet zitten. 'Dan is het meteen weer zo'n mededeling.'

Voor zijn scriptie deed hij onderzoek naar de politieke situatie van de homobeweging in Nederland en van die in Polen. 'Ik dacht: als ze vragen waarom ik dit onderwerp heb gekozen, dan vertel ik het. Ik was misschien nog wel een beetje bang voor hun reactie, maar niet bang genoeg om dan maar een ander onderwerp te doen.' Zijn teamgenoten vroegen er echter niet naar. Zijn coming-out bij zijn team beleefde Kiwitz in de nacht van Oud en Nieuw. 2010 was net begonnen en er was al aardig wat drank in de man. Een van Kiwitz' vrienden die het al wel wisten, vroeg hem: 'Wordt het niet eens tijd?'

'Als ze een grapje maakten over mijn geaardheid, zei ik: pas maar op als we zo gaan douchen'

Jaap van de Coevering

Hizkia Blanken

'Het boeide me allemaal niet zo veel meer, dus ik zei: van mij hoeft je er al lang niet meer over te liegen.' De vriend, ook al licht aangeschoten, stapte op een paar teamgenoten af en deed de coming-out van Kiwitz. Negatieve reacties kwamen er niet, alleen de aanvoerder vond het jammer dat Kiwitz het niet zelf had verteld. 'Dat was misschien chiquer geweest, maar aan de andere kant: dit was ook wel weer lekker makkelijk.'

Vlak daarna gingen de voetballers op teamweekend naar Meppel. Nu krijg ik het over me heen, dacht Kiwitz. Net als altijd werd bij de benzinepomp de *Passie* gehaald. 'Dat is zo'n seksblad, waar ze dan het hele weekend in gaan bladeren en uit gaan voorlezen.' De lijsten in het vakantie-huisje werden gevuld met afbeeldingen uit het blaadje. Of ze er voor Kiwitz dan misschien iets anders in moesten hangen? 'Dat soort grappen worden af en toe gemaakt. Maar altijd met een knipoog. Soms vragen ze er serieus naar, dan hebben ze zo'n onderbroekenfeest gezien in een homotent en zijn ze benieuwd of ik daar ook heen ga. Of ze vragen of ik een vriend heb of aan het daten ben. Maar het is helemaal niet zo dat ik Kris de homo ben.' Dus achteraf gezien vindt Kiwitz het jammer dat hij niet een paar jaar eerder uit de kast is gekomen. 'Ik heb mezelf toch wel in de weg gezeten.'

'Ik zou willen dat ik hier vanavond had mogen spelen.' Jaap van de Coevering (31) wijst naar de Amsterdam Arena. Het is een paar uur voor het Champions League-duel tussen Ajax en Olympique Lyonnais, waar hij als supporter bij aanwezig zal zijn. Van de Coevering zou niet op het veld willen staan omdat hij ambities heeft om topvoetballer te worden, maar omdat hij wil laten zien dat je ook als voetballer prima uit de kast kunt komen. Hij werd voor het eerst verliefd op een man toen hij 25 was. Dat leverde nauwelijks een worsteling op. 'Ik sta redelijk makkelijk in het leven: dingen lopen zoals ze lopen.' Binnen een week of vijf had Van de Coevering het aan de belangrijkste mensen in zijn omgeving verteld. Zijn goede vriend en teamgenoot Willem kreeg het te horen na de jaarlijkse playbackshow bij hun voetbalclub, RKS V Margriet in Oss, waar ze een act van de Spice Girls hadden gedaan. 'Ik bleef bij Willem slapen, maar kreeg om half 5 in de ochtend een telefoontje van de jongen met wie ik toen aan het daten was. Dat riep natuurlijk vragen op.' Lang hoefde Van de Coevering niet na te denken. 'Ik vertelde dat het telefoontje van Arthur was en dat ik met hem was. En dat ik erover dacht dat pad te gaan bewandelen.' Willem reageerde relaxed. 'Hij vond het leuk voor me. De volgende dag kwam hij eten en hebben we het er uitgebreid over gehad.'

Tegen de vrienden aan wie Van de Coevering had verteld over zijn geaardheid, zei hij: 'Je hoeft het niet met een megafon rond te schreeuwen, maar je hoeft het ook niet te verzwijgen.' Langzaam sijpelde de coming-out van Van de Coevering door bij zijn club Margriet, waar hij destijds al bijna twintig jaar speelde. Hij had diverse selecties doorlopen, was aanvoerder van het tweede elftal en ook jeugdtrainer. 'Mensen kwamen naar me toe en zeiden: wat heb ik nou gehoord? Maar negatieve reacties kreeg ik niet. Daar was ik ook niet bang voor. Achter mijn rug zal er vast weleens een oordeel zijn uitgesproken, maar daar heb ik geen last van. Dat is een zwaktebod. Bovendien sta ik stevig in mijn schoenen.'

De enige twijfel die Van de Coevering had bij zijn coming-out, was die over de reacties uit het jeugdteam waarvan hij trainer was. 'Dat waren jongens tussen de 14 en 18, ik had geen idee hoe zij hierop zouden reageren.' Na verloop van tijd merkte hij dat ook die het wel wisten. 'Iemand begon dan naast mij heel geforceerd over een lekker wijf langs de kant en vroeg aan mij of ik dat ook vond. Ik liet dat meestal maar een beetje gaan.'

Hizkia Blanken (26) was al een paar jaar gestopt met voetballen toen een oud-teamgenoot hem per sms vroeg bij hem in het team te komen spelen. Hij reageerde met een lange sms: 'Ik wil graag bij jullie komen voetballen. Er is alleen één ding dat jullie moeten weten en dat is dat ik op mannen val. Ik wil dat iedereen dat weet en accepteert. Als er iemand is die dat niet doet, kom ik niet.' In spanning wachtte hij daarna af. 'Voor mij is dat geen probleem, ik zal het aan het team voorleggen. Maak je maar niet druk', kreeg hij als reactie. Een week later kreeg hij ook van de trainer bericht: Blanken was welkom.

Bij zijn nieuwe club speelde hij anderhalf jaar. 'De eerste keer dat ik daar ging trainen voelde wel raar. Ze wisten van mijn homo-zijn maar spraken er niet over.' Wanneer het eerste grapje precies werd gemaakt, weet hij niet meer, maar dat het geen enkel probleem was dat Blanken op mannen valt, was duidelijk. 'Ik ben een harde verdediger, het was óf de bal erlangs óf de man, maar nooit allebei. Dat zagen die jongens ook. Ze zagen mij als Hizkia. En als ze een grapje maakten over mijn geaardheid, zei ik: pas maar op als we zo gaan douchen.'

Blanken had zijn familie en beste vrienden al op zijn 19de verteld dat hij op jongens viel. Bij de christelijke voetbalvereniging in Assen waarvan hij al van jongsaf lid was, ACV, vertelde hij echter niets. 'Ik had er geen behoefte aan het daar te vertellen, dat was een bewuste keuze. Voor mijn gevoel kon je in de voetballerij niet vertellen dat je homo bent. Je staat toch met al die jongens onder de douche. En er is geen enkele profvoetballer uit de kast.'

Ook toen hij daarna speelde in selectiewedstrijden bij een nieuwe club, hulde hij zich in stilzwijgen. 'Het was een team vol macho's, ik voelde me er helemaal niet op mijn gemak.' Blanken besloot even helemaal te stoppen met voetballen,

'Ik heb liever dat er grappen worden gemaakt dan dat het wordt doodgezwegen'

ook omdat hij bij de kledingwinkel waar hij werkte kon doorgroeien als leidinggevende.

Inmiddels speelt hij alleen nog in een zaalvoetbalteam, van het Groningse Oranje Nassau. Blanken was deze week aan de beurt om de tenues te wassen. De oranje shirts, witte broekjes en blauwe sokken liggen in zijn Groningse huis klaar op de bank voor de wedstrijd van vanavond. Bij dit team kwam hij via een collega terecht. 'Ze wisten dat ik homo was en deden daar vanaf het begin normaal over. Ik voel me hier super. Ik kan nu lekkerder voetballen dan toen ik niet uit de kast was. Onbewust houdt het je toch bezig dat je een geheim hebt voor je team.'

En als dat geheim eenmaal op tafel ligt, resteert de voetbalhumor. Elke voetballer die op welke manier dan ook afwijkt van de norm, krijgt daarover iets te horen. Blanken, Kiwitz en Van de Coevering kennen de grappen inmiddels wel. Als het licht het niet doet in de kleedkamer, is het een darkroom, als iemand zijn shampoo laat vallen in de douche wordt er gejoeld en toen Van de Coevering aan de trainer vroeg of de bal bij een bepaalde oefening aan de voet of in de hand moest, kreeg hij te horen: 'Jij hebt ze natuurlijk liever in de hand.'

'Dat vind ik wel scherp', zegt Van de Coevering. 'Dus daar kan ik wel om lachen.' En Kiwitz: 'Ik heb liever dat er grappen worden gemaakt dan dat het wordt doodgezwegen.' Maar er zijn grenzen. Van de Coevering: 'Ik heb situaties meegemaakt dat er in een paar minuten tijd drie keer hetzelfde grapje werd gemaakt. Dan vind ik het wel weer genoeg geweest. Dat zeg ik dan ook.'

Dat er toch nog wel iets moet veranderen voordat het voor iedereen eenvoudig is om bij zijn voetbalteam uit de kast te komen, is evident, vinden de drie. Een profvoetballer uit nationale top die ervoor uitkomt dat hij homo is én die de hele club achter zich heeft, zou stap één zijn. Blanken: 'Als een bekend iemand ervoor uitkomt, denk je sneller: waarom zou ik dat niet kunnen? Alleen daarom al had ik graag profvoetballer willen worden.'

De optimistisch ingestelde Van de Coevering kijkt weer even naar de Arena en weet het zeker: 'Als Siem de Jong hier vanavond Ajax de overwinning schenkt, dan maakt niemand van de vijftigduizend toeschouwers zich er druk over of hij met een man of een vrouw samenleeft.' En dan, iets twijfelachtiger. 'Dat lijkt mij tenminste.' ←

De Jong

TOP 50-AUTEUR – Al een paar opgewonden weken lang sta ik genoteerd in de Social Media auteurs top-50 als zijnde 'een van de meest besproken schrijvers van dit moment'. Zojuist heb ik de ranglijst er op socialmediatop50.nl nog maar weer eens op nagekeken en kijk aan: ik sta nog steeds keihard met stip op plaats 40. Ook in 2012 maak ik met andere woorden waarschijnlijk weer deel uit van de spraakmakende gemeenschap die op Twitter en Facebook veel aandacht rond zichzelf en zijn of haar boeken weet te genereren.

Tweets op Twitter en status-updates op Facebook die mijn persoonlijke en mijn oeuvre tot onderwerp hadden, waren recent onder meer: 'Grappig! Meidenavond met Wim de Jong in HWH in Rhon' en 'Dames opgelet! Morgenavond koopavond bij Het Witte Huys met Wim de Jong, columnist VK, over zijn midlife!'

Inderdaad, het lijken mededelingen van niks, alsof ze zo uit het eerste de beste huis-aan-huisblaadje konden zijn geplukt. Maar opgeteld bij andere naamsvermeldingen en verwensingen die je als veelbesproken auteur op Twitter scoort ('Jammer, had vanochtend bijna Wim de Jong met dat truttige hondje van 'm op mijn motorkap'), kan zelfs de lulligste verwijzing op het web veel betekenen voor de positie die je van week tot week inneemt in de literaire social media top-50. Zo geniet Wilfred Genee, spraakmakend auteur van *Voetbalvader*, in de hitweek waarin ik dit stukje tik nu even de status 'snelste stijger' (5) dankzij tweets waarin hij wordt genamedropt als '2 boeken van Wilfred Genee voor de liefhebber, Gratis en voor niks. Wie o wie?', 'Wat een ballenlikker, die Wilfred Genee' en 'Wilfred Genee is echt een baas'.

Ook Connie Palmen gaat in kringen van boekenlezers deze dagen vanzelfsprekend hartstochtelijk over de tong. Ze is goed voor een notering op 16 in de top-50, met referenties als: 'Ik verdenk Connie Palmen ervan dat ze mannen trouwt in de hoop dat die vroeg sterven, zodat zij er boeken over kan schrijven.' Of: 'Ik lees momenteel *Logboek van een onbarmhartig jaar* van Connie Palmen, dus kijk niet op van georkestreerde huilpartijen.'

Auteurs kunnen niet slechts met hun armen over elkaar wachten totdat ze via Twitter, weblogs en Facebook naar nationale roem worden getild. Ze moeten anno 2012 ook nog steeds het land in om hun *personal branding* wat extra aan te fakkelen met een verschijninkje hier en daar. Heerlijk hoor, daar niet van: geen warmer bad dan een gezelschap van veertig geïnteresseerde vrouwen die in het genoemde plaatsje Rhon gerust anderhalf uur naar je verhalen willen luisteren. En als er maar een of twee van hen dan ook nog iets over je twitteren of facebooken, schiet je zo weer een plek of tien, vijftien omhoog in je socialmedia-ranking.

Alle kleine beetjes helpen als je absoluut de allermeest besproken schrijver in social media wil worden. Een bevriende onderneemster gaf onlangs haar vrouwelijke personeel de middag vrij om zich voor te bereiden op een live-ontmoeting diezelfde

Geen warmer bad dan een gezelschap van veertig geïnteresseerde vrouwen in Rhon

avond in huiselijke kring met iemand uit de Social Media auteurs top-50; jawel, met mij om precies te zijn. De dames hadden zich voor de gelegenheid uitgesloofd op het bereiden van een smakelijke lasagne, die bij het gezamenlijke diner minstens 25 minuten onderwerp van het gesprek bleef, aangezien mijn tafelgenotes het maar eens niet konden worden of de oven nu helemaal goed zijn werk had gedaan. Daarna was er ook nog bijna een half uur lang tussen twee van hen gesoebat welke van hun beider moeders nou echt het lekkerst kon koken.

Voor een geanimeerd groepsgesprek over mijn boek *Oefenvijftiger* en het daaraan gekoppelde thema 'mannen en hun problemen' was vervolgens helaas geen tijd meer. Maar de vrouwen beloofden het goed te maken door mijn notering in de Social Media auteurs top-50 een forse boost te geven. Daags erop zag ik op Twitter een tweetpic van *Oefenvijftiger*, liggend op nummer 1 op De Bijenkorf-bestsellertafel, de stapel Steve Jobs-bio's was er ten behoeve van de foto zichtbaar even voor opzijgeschoven.

De actie is niet onopgemerkt gebleven en het effect ervan is nog niet uitgewoed. De twitpic scoorde tot dusver 72 kijkers, maar de echte winst zal zich komende of volgende week wel in de top-50 van meestbesproken schrijvers in social media aftekenen. Ik hou het zelf op een plaats bij de eerste tien. ← w.dejong@volkskrant.nl